

Column

'In veel opzichten is het Amerikaanse buitenlands beleid Europees geworden'

Prof. dr. Theo Brinkel is KVMO Hoogleraar Militair-maatschappelijke studies aan de Universiteit Leiden.

Joe Biden is in de eerste honderd dagen van zijn presidentschap. Maar de eerste tekenen dat het buitenlands beleid verandert zijn al zichtbaar. Een *reset* noemt de nieuwe Amerikaanse president dat. Biden sprak op 4 februari jl. voor ambtenaren van het State Department en gaf daar zijn visitekaartje af over zijn beoogde beleid: 'We will repair our alliances and engage with the world once again, not to meet yesterday's challenges, but today's and tomorrow's.' En: 'We must meet the new moment accelerating global challenges — from the pandemic to the climate crisis to nuclear proliferation.' Dat kan de VS volgens Biden alleen in samenwerking met andere landen: 'We can't do it alone.' Het buitenlands beleid moet volgens hem geworteld zijn in de fundamentele Amerikaanse waarden: '... democratic values: defending freedom, championing opportunity, upholding universal rights, respecting the rule of law, and treating every person with dignity.'

Amerika is terug, zou je vanuit Europees perspectief denken. Dat blijkt uit de manier waarop Biden de verschillende centrale thema's van beleid wil aanpakken. Volgens hem zijn de dagen voorbij dat Amerika zich neerlegt bij daden van agressie van Rusland. Aan de ene kant is hij uit op samenwerking, bijvoorbeeld op nucleair gebied. Aan de andere kant verklaart hij dat Amerika geen cyberaanvallen zal accepteren of bemoeienis met verkiezingen. Thema's waarover Donald Trump zich niet uitliet. En voor ons, Europa, niet onbelangrijk: Biden heeft de terugtrekking van 9.500 Amerikaanse militairen uit Duitsland, waar Trump mee begonnen was, onmiddellijk stopgezet. Het laat zijn betrokkenheid bij de veiligheid van de Europese NAVO-bondgenoten zien.

De nieuwe administratie is ook in daden geen doetje. Zo is Washington bereid de nucleaire overeenkomst met Iran nieuw leven in te blazen, maar accepteert het geen aanvallen op Amerikaanse troepen door aan Iran verwante groepen in Irak. Die zijn binnen een week gevolgd door tegenbombardementen. Kritisch is Biden richting China. Merk op dat de vertegenwoordiger van Taiwan was uitgenodigd bij Bidens inhuldigingsceremonie. Taiwan werd daarmee min of meer behandeld als zelfstandig land. Als presidentskandidaat had Biden gezegd dat de onderdrukking van Oeigoeren in China kan worden gekenschetst als genocide. Het ziet er dan ook naar uit dat mensenrechten een belangrijker plaats krijgen toebedeeld in het Amerikaanse buitenlands beleid. Ook betrokkenheid met de Verenigde Naties krijgt meer diepgang. Amerika is teruggekeerd naar de VN-Mensenrechtenraad. En de recente terugtrekking uit de Wereldgezondheidsorganisatie is stopgezet. Ten slotte kan worden genoteerd dat Amerika zich weer aansluit bij het Klimaatverdrag.

In veel opzichten is het Amerikaanse buitenlands beleid 'Europees' geworden. Het is meer gaan lijken op wat we van vroeger gewend waren. Dat heeft twee gevolgen. Ten eerste kunnen diegenen in Europa die voorstander zijn van multilateralisme, meer samenwerking in de Europese Unie, mensenrechtenbeleid en internationale dialoog, zich door dit nieuwe beleid van de Verenigde Staten gesteund weten. Buitenlands beleid van het politieke midden wordt gesteund door Amerika.

Ten tweede zouden Europese bondgenoten geneigd kunnen zijn tevreden achterover te leunen en de afspraak te vergeten om 2% van het bruto binnenlands product aan Defensie uit te geven. Dat zou dom zijn. Die afspraak is in 2014 gemaakt op de NAVO-top in Wales, kort na de Russische annexatie van de Krim. Versterking van de verdediging was en is nodig om Rusland van al te snode plannen af te houden. Groei van de defensiebegroting is noodzakelijk omdat leiders in Europa ook van zichzelf wel goed weten dat de eigen defensie jarenlang verwaarloosd is. En het voornemen van Wales was een afspraak die op vrijwillige basis door soevereine landen was gemaakt. Als je als Europees leider niet net zo onbetrouwbaar wil overkomen richting de Amerikanen als Donald Trump dat leek te zijn richting ons, dan houd je die doelstelling overeind en houd je je aan je afspraken uit 2014. Dat is wat een betrouwbare bondgenoot doet.